विगु गाउँपालिका कृषि शाखा गत समिक्षा कार्यक्रम

आ व २०८२०८३

प्रस्तुतकर्ता

दिलमाया शाह

कृषि शाखा

कृषि सेवा शाखा विगु गाउँपालिका आ व २०८२/०८३

- **पृष्ठभुमि**
- विगु गाउँपालिकाको बार्षिक स्वीकृत तीति तथा कार्यक्रम र बजेट अनुसार कृषि पेशालाई व्यावसायिक प्रतिस्पर्धि तथा दिगो बनाउन बिभन्न अनुदानमुखी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएका छन् । यि कार्यक्रमहरुको उद्देश्य कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि किसानको आयआर्जनमा सुधार रोजगारी सिर्जना तथा स्थानीय अर्थतन्त्रलाई सुदृढ बनाउनु रहेको छ ।

उद्देश्य

- कृषि व्यवसायको आधुनिकीकरण तथा व्यावसायीकरण गर्ने ।
- किसानको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- कृषि पेशालाई सम्मानित आकर्षक र दिगो व्यवसायका रुपमा विकास गर्ने।
- कृषि जन्य उत्पादनमार्फत किसानको आय वृद्धि गर्ने ।
- लक्षित वर्ग लाई प्रभावकारी रुपमा अनुदान उपलब्ध गराउने ।
- फलफूल तरकारी नगदेबाली तथा अन्य उच्च मूल्यका बालीको उत्पादन विस्तार गर्ने ।
- खाद्दय तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुप्याउने ।
- स्थानिय स्रोत साधन र प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्दे आत्मनिर्भर कृषि प्रणालिको विकास गर्ने ।

समिक्षा अवधि

- आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को समिक्षा अवधिसम्म कृषि सेवा शाखाबाट स्वीकृत १३ वटा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिएकोमा १२ सम्पन्न भएका छन् भने १ वटा कार्य नभएको। सम्पन्न गरियका प्रमुख कार्यक्रमहरु निम्नानुसार छन् ।

क्र स	कार्यक्रमको नाम	स्रोत	विनियोजित बजेटरु	खर्च रकम	लाभाम्वित संख्या	प्रगती	कैफियत
१	आलु विउ उत्पादन कार्यक्रम वडा नं २ दिप्लुक डाँडा	राजस्व बाँडफाड संघीय सरकार नगद	३०००००	३०००००	१ घरधुरी	सम्पन्न	आलु खेति
२	फलफूल विरुवा वितरण कार्यक्रम पोलो व्याग नर्सरी मल कार्यक्रम	राजस्व बाँडफाड संघीय सरकार नगद	५०००००	४२३०८५	७४ घरधुरी भन्दा धेरै किसान	सम्पन्न	कृषकहरुलाई वितरण
३	पालिकाभरी किवि थाक्रा व्यवस्थापन कार्यक्रम	राजस्व बाँडफाड संघीय सरकार नगद	२९०००००	२५९१८४५	२६ घरधुरी	सम्पन्न	कृषकहरुलाई वितरण
४	टयाक्टर खरिद तथा वितरण कार्यक्रम	राजस्व बाँडफाड संघीय सरकार नगद	१६०००००	१५७१४००	२८ घरधुरी	सम्पन्न	कृषकलाई छनोटका आधारमा वितरण
५	अगुवा किसान कृषि सहायता कार्यक्रम	राजस्व बाँडफाड प्रदेश सरकार नगद	२०००००	२०००००	२० जना कृषिक	सम्पन्न	अगुवा किसानलाई सम्मानजनक पुरस्कृत
६	अलैची खेती (उद्यमशीलता कार्यक्रम निरन्तरता)	राजस्व बाँडफाँड-प्रदेश सरकार-नगद	५०००००	३३०३४४	१६० घरधुरी	सम्पन्न	२० हजार अलैचिको बिरुवा वितरण कार्य
७	अकबरे खूर्सानी खेती (महिला सिप एवम् आई आर्जन कार्यक्रम)	राजस्व बाँडफाड संघीय सरकार नगद	५०००००	५०००००	९ घरधुरी	सम्पन्न	अकवरे खुर्सानी तगायत अन्नय सामाग्री खरिख
८	लागाङ लुलीखेत तरकारी खेती कार्यक्रम	राजस्व बाँडफाड प्रदेश सरकार नगद	१००००००	१००००००	९ घरधुरी	सम्पन्न	९ वटा टनेल निमार्ण
९	आलु विउ उत्पादन कार्यक्रम	नेपाल सरकार शसर्त अनुदान चालु	९०००००	२९२१७०	१८ घरधुरी	सम्पन्न	क्रेट जुट वोरा गिरिन जालि वितरण
१०	किसान सुचिकरण कार्यक्रम	नेपाल सरकार शसर्त अनुदान	२९८०००	३८०००	११ जना	सम्पन्न	प्रविधिकहरुलाई तालिम प्रशिक्षक सहित
११	आ.व २०८१/०८२ मा स्थापना भएका पकेट विकास कार्यक्रमको निरन्तरता	नेपाल सरकार शसर्त अनुदान	६०००००	४०००००	१५ घर धुरी	सम्पन्न	सुन्तलाको बिरुवा हाते टयाक्टर वितरण कार्य
१२	कृषि पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्यांक अध्यावधिक कार्यक्रम	नेपाल सरकार शसर्त अनुदान	३००००	०	०	कार्य नभएको	

कार्यक्रम कार्यन्वयनको अवस्था

- कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कार्यविधि अनुसार भएको स्थलगत अनुगमन सम्झौता सम्पुर्ण प्रक्रिया पुरा गरिएको छ ।अधिकाम्स कार्यक्रमहरु निर्धारित समयभित्र सम्पन्न भएका छन् भने केही कार्यक्रम अन्तिम चरणमा सम्पन्न भएका छन् ।

प्रमुख उपलब्धि

- स्वीकृत अधिकांश कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भएका छन् ।
- लक्षीत किसान तथा समूहहरु प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित भएका छन् ।
- फलफूल तथा कृषि बिरुवा विरतणबाट खेती विस्तारमा योगदान पुगेछ ।
- कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने आधार तयार भएको छ ।
- कृषि क्षेत्रप्रति किसानहरुको सहभागिता र आकर्षण बढेको छ ।
- कार्यक्रमको प्रभावकारी अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्पन्न भएको छ ।
- स्थानिय उत्पादनको प्रवर्द्धन तथा बजारिकरणनमा सकरात्मक सुधार आएको छ ।

वित्तिय प्रगति

- स्वीकृत बजेट अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । सम्पन्न कार्यक्रमहरुको भुक्तानी तथा अनुदान वितरण प्रचलित कानुन र कार्यविधि अनुसार गरिएको छ ।
- विनियोजित बजेटको अधिकांश रकम लक्ष्य अनुसार खर्च गरिएको छ ।
- खर्च तथा भुक्तानि प्रक्रिया पारदर्शी मितव्य र उत्तरदायी रुपमा सम्पन्न गरिएको छ ।

समस्या तथा चुनौती

- दुर्गम भौगलिक अवस्थाका कारण अनुगमनमा कठिनाई ।
- प्रतिकुल मौसमका कारण केही कार्यक्रम प्रभावित भएका ।
- सामग्री ढुवानीमा समय र लागत बढी लागेको ।
- केही लाभग्राही बाट आवश्यक कागजात समयमै प्राप्त गर्न कठिनाई भएको ।

समस्या समाधानका प्रयास

- नियमीत स्थालगत अनुगमन गरियको ।
- लाभग्राहीसँग जिरन्तर समन्वय गरिएको ।
- आवश्यक प्राविधिक परामर्श प्रदान गरिएको ।
- कार्यतालिका बनाई कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गर्ने प्रयास गरिएको ।

आगमी कार्ययोजना

- बाकी कार्यक्रम निर्धारित समयभित्र सम्पन्न गर्ने ।
- सम्पन्न कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्ने ।
- लाभग्राहीलाई निरन्तर प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आगामी बर्षका कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी पारदर्शी र परिणाममुखी बनाउने ।

निष्कर्ष

- कृषि सेवा शाखा बाट सञ्चालन गरिएका अनुदानमुखी कार्यक्रमहरुले किसानको उत्पान उत्पादकत्व र आयआर्जनमा सकारात्मक प्रभाव पारेको छन् । कार्यक्रममा केही चुनौती भए पनि सम्बन्धित पक्षहरुको समन्वय र प्रतिक्रियताका कारण अधिकांश कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भएका छन् । आगामी दिनमा अनुगमन प्राविधिक सेवा र लाभग्राहीको सहभागितालाई अझ सुद्ढ बनाई कार्यक्रमको प्रभावकारिता थप वृद्धि गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न भएका केही तस्विरहरु

अगुवा किसान कृषि सहायता कार्यक्रम अन्तर्गत कृषक पुरस्कृत

फलफूल विरुवा वितरण कार्यक्रम पोलो व्याग नर्सरी मल कार्यक्रम

ट्याक्टर खरिद तथा वितरण कार्यक्रम

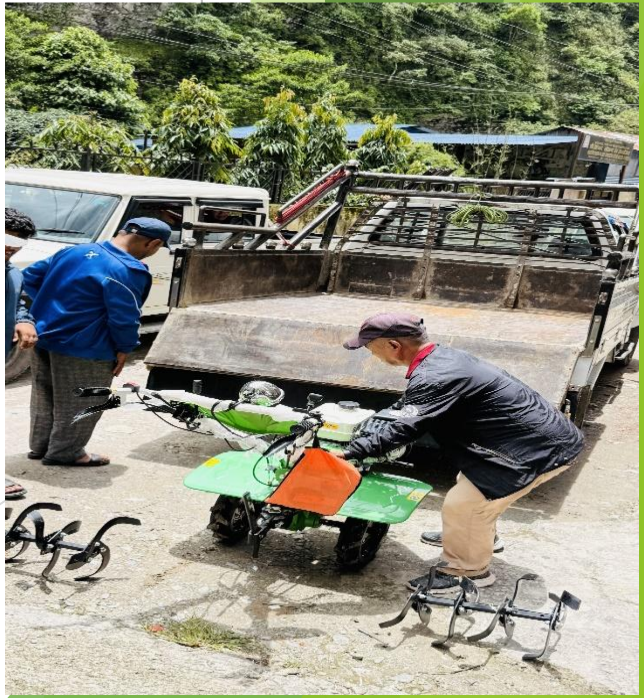

काभरी किवि थाक्रा व्यवस्थापन कार्यक्रम

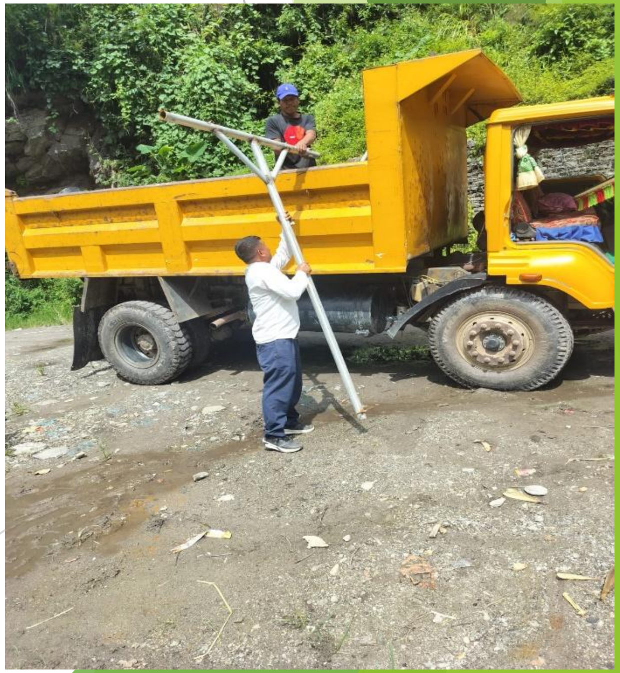

अकबरे खूर्सानी खेती (महिला सिप एवम् आई आर्जन कार्यक्रम)

अलैची खेती (उद्यमशीलता कार्यक्रम निरन्तरता)